

ПРОБЛЕМА ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ЕКСПЕРТНИХ ОЦІНОК ДЛЯ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Басюк А.С., Кузьменко Л.В.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Характерною особливістю соціально-економічних систем є обмежена можливість аналітичного опису процесів, що в них відбуваються. Тому, для забезпечення ефективності керування їх господарською діяльністю необхідно використовувати системні методи: лінгвістичні, графічні, матричні та ін. Серед них найбільше застосування отримали експертні методи: метод аналізу ієрархій (МАІ), нечітких множин тощо.

Реалізація ефективності використання цих методів пов'язана з труднощами побудови системи експертних оцінок, формуванням робочої групи експертів та забезпеченням адекватності їх висловлювань.

Існує багато методів оцінки висловлювань експертів та рівня їх кваліфікації: анкетування, самооцінка, матричний метод, статистичний та ін. Методи анкетування та самооцінки не позбавлені суб'єктивізму та недостатньо відображають, в кількісному значенні, кваліфікацію та ефективність роботи експертів. Ці методи не характеризують в повній мірі однотайність висловлювань експертів. Тому показники точності та надійності висловлювань експертів визначають на основі їх статистичної обробки.

Вдалими вважаються ті висловлювання, що лежать в довірчому інтервалі. Надійність висловлювань визначається, як відношення кількості вдалих висловлювань до загальної. А точність висловлювань визначається з урахуванням дисперсії (розсіяння) висловлювань. Накладаючи обмеження на ці параметри можна забезпечити необхідний рівень кваліфікації експертів.

Узгодженість (однотайність) висловлювань оцінюється матричними методами: попарного порівняння, ранжування та матрицями типу «вхід-вихід».

Отже, для якісної реалізації методу експертних оцінок характерна велика кількість проміжних етапів, що зумовлює необхідність проведення досить складних та витратних за часом та коштами досліджень. Проте застосування цього методу гарантує необхідний рівень точності, надійності та узгодженості висловлювань експертів, що в свою чергу слугуватиме гарантією адекватної оцінки господарської діяльності підприємства.